

Op zoek naar het Gulden Vlies **Douglas Keene**

Douglas Keene is National President van de Theosophical Society in Amerika. Hij is arts, werkte als huisarts in Alaska boven de poolcirkel, later trainde hij native doctors in Le Soto (Afrika). Hij is thans medisch directeur van een 'extended care facility' en woont in nieuw Hampshire. Dit artikel verscheen in *Quest magazine* Vol. 113:1 Winter 2025 onder de titel: *In Pursuit of the Golden Fleece*.

In de Griekse mythologie is de gevleugelde ram Chrysomallos de zoon van Poseidon, de god van de zee, en Theofane, de dochter van Bisaltes, die op zijn beurt de zoon was van Helios en Gaia (Zon en Aarde).

De ram redde Phrixus, een jongeman die op het punt stond geofferd te worden door zijn vader, de koning van Iolkos (een stad aan de Egeïsche kust van Griekenland, die tegenwoordig nog steeds bestaat als dorp), en nam hem mee naar Colchis, een streek aan de oostkust van de Zwarte Zee. Hier zocht Phrixus zijn toevlucht bij koning Aeëtes en offerde de ram aan Zeus. De ram veranderde in het sterrenbeeld Ram.

Chrysomallos betekent 'gouden wol'; de vacht van de ram was goudkleurig. Aeëtes hing de vacht aan een eik in een bos gewijd aan de Griekse god van de oorlog, Ares. Hier werd hij bewaakt door een grote slang die nooit sliep, de Colchische Draak.

Jason, de mythologische held, ging op reis met de grote held Heracles en vele krijgers op een machtig schip, de Argo, om de vacht te halen.

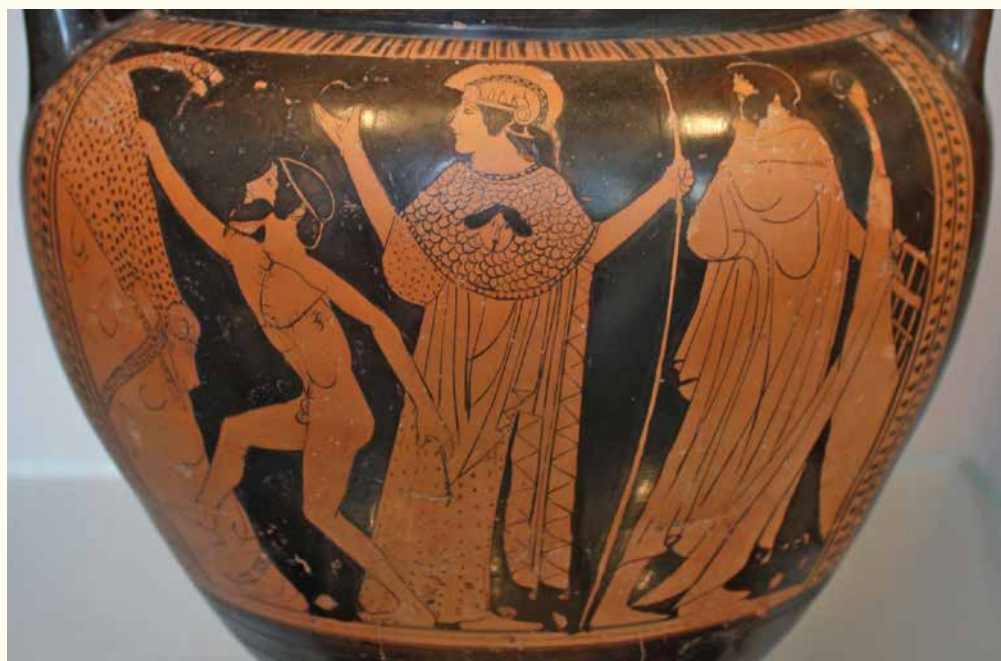
Op weg om de vacht te halen, stopten Jason en zijn metgezellen, de Argonauten, in het land van de Dolionen. Hier werden ze geconfronteerd met Gegeneëën (wat *aboriginal* betekent), afschuwelijke monsters met zes armen. Onder leiding van Heracles slachtten de Argonauten de 'koppige, waanzinnige aanvallers' (zoals ze worden beschreven in het beroemde epische gedicht de *Argonautica*) af.

Na vele uitdagende avonturen die kenmerkend zijn voor mythologische figuren (in deze rol worden ze helden genoemd), en met de hulp van Medea, de dochter van Aeëtes, slaagde Jason erin alle kwade krachten af te weren en het doel van zijn zoektocht te verkrijgen.

In de legenden van de Grieken en vele andere volkeren verschijnen monsters, demonen, duivels en slangen vaak als obstakels voor het bereiken van het nagestreefde doel. Wat onze eigen innerlijke ontwikkeling betreft, zijn ze vaak metaforen voor innerlijke obstakels die we tegenkomen als we aan een spirituele reis beginnen. Ze symboliseren de zwakheden en tekortkomingen die we moeten overwinnen om zuivering en verlossing te zoeken. Wij moeten hen 'doden' om vooruit te komen.

We zien meestal dat de held wordt bijgestaan door een onwaarschijnlijke begeleider, die vaak verbonden is met het goddelijke, die dient als beschermer, gids en leraar. Elke beproeving is erop gericht de held kracht te geven en hem of haar door tegenspoed heen te loodsen, zodat hij of zij de prijs kan claimen. Hoewel velen falen en vallen, zal de held voorwaarts gaan, zelfs als het op een bepaald punt in de lange en moeizame reis lijkt of alles verloren is.

Er zou wel eens een kern van waarheid in deze oude mythe kunnen zitten. Het Gulden Vlies klinkt misschien fantastisch, maar in bepaalde regio's van de Zwarte Zee legden de bewoners vroeger vachten in rivieren om goudvlokken op te vangen. Dit zou dit raadselachtige detail kunnen verklaren.

Jason vindt het Gulden Vlies van een heilige boom in het Aresbos. De kop van de beschermer van het vlies, de Draak-Slang, schiet naar de held toe. De godin Athena, met helm en aegismantel, houdt toezicht op de onderneming. Achter haar staat een Argonaut en de boeg van het schip Argo. Attische roodfigurige vaas, toegeschreven aan de Orchideeënschilder, ca. 470-60 v.Chr., Metropolitan Museum of Art.

Wat is de boodschap van deze mythologische reis? Waar staat het Gulden Vlies voor? Eén interpretatie is dat het een symbool is van iets wat bijna onbereikbaar is of niet gemakkelijk te verkrijgen. Een andere is dat het vlies symbool is van verfijning van gevoeligheid, die ontwaking en spirituele zuiverheid teweegbrengt.

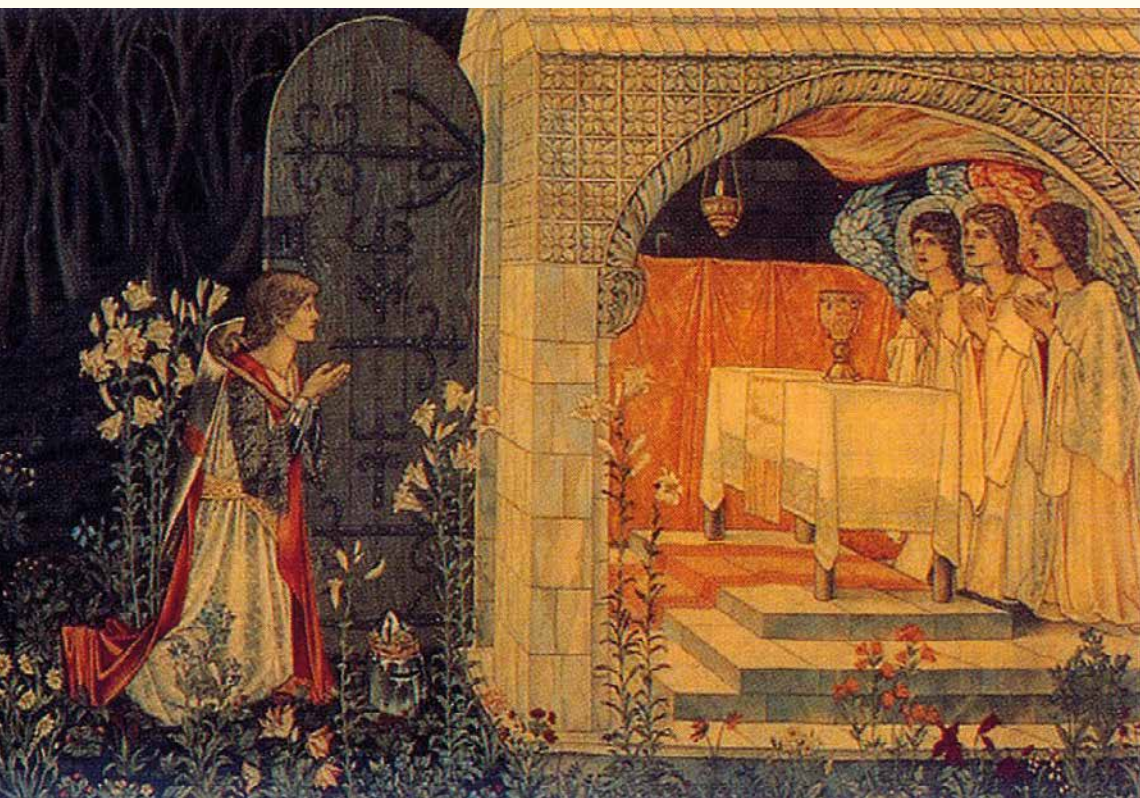
Hoe dan ook, de reis van de held staat centraal in de Griekse mythologie en in die van de meeste andere culturen. Het omvat meestal een moeizame zoektocht naar iets ongrijpbaars, iets goddelijks en krachtigs dat beschermd wordt door allerlei soorten obstakels, woest en mysterieus en vaak ongekend.

Het verhaal van de Heilige Graal in de Arthur-verhalen is een ander voorbeeld. De vroegste versie van deze legende (die vele varianten kent) is te vinden in de versroman *Perceval*, aan het einde van de twaalfde eeuw geschreven door de Franse dichter Chrétien de Troyes. Hierin ziet de jonge Perceval (of Percival), die ridder wil worden, de Graal tijdens een mysterieuze processie in een betoverd kasteel. De Graal wordt gedragen door een jonge vrouw.

Perceval is nieuwsgierig naar deze vreemde processie, maar vraagt niet waar het over gaat. Later krijgt hij te horen dat dit een vergissing was, want als hij de 'graalvraag' had gesteld, zou een vloek van het land zijn weggenomen. Perceval gaat op zoek naar de Graal, maar in Chrétiens onvoltooide gedicht vindt hij hem niet. In een andere versie onderneemt Arthurs ridder Sir Galahad, die zuiver van hart is, deze missie en krijgt uiteindelijk een visioen van de Graal.

De Heilige Graal is synoniem geworden van een zeer begeerlijk object, maar dat verhuuld en verborgen is en dat grote offers vereist om te verkrijgen. Koning Arthur beseft dat hij de Heilige Graal niet kan vinden, maar misschien zijn gezuiverde ridder wel. Deze figuren kunnen worden geïnterpreteerd als aspecten van onszelf.

Zoals Joy Mills schrijft in *Entering on the Sacred Way*:

De held van deze legende is een argeloze en onschuldige jongeling, de zoon van een weduwe, die op zoek is naar een moeilijk te vinden schat... Wat relevant is voor onze huidige studie, is dat we in de Percival- of Parzifal-versie van de legende een precieze illustratie vinden van de vereisten voor discipelschap, de essentiële elementen voor het bereiken van 'koningschap' of 'adeptschap' door de aspirant.

Ook hier zien we de worsteling van de hoofdpersoon, vastberaden en offerbereid op zoek naar het magische icoon, bereid om alles op te offeren en om comfort, thuis en gemeenschap achter te laten in de hoop die heilige plek te bereiken. Dit lijkt op Gautama die de bescherming (of liever gezegd overbescherming) van zijn familie en hoge rang verlaat om de wereld te verkennen op zoek naar zingeving en waarheid. Uiteindelijk bereikt hij de verlichting en wordt hij de Boeddha.

Zijn dit slechts verhalen van mensen lang geleden en ver weg, of is de symboliek ervan ook van toepassing op ons eigen leven? Is het relevant voor onze eigen uitdagingen hier en nu?

H.P. Blavatsky (HPB) schreef veelvuldig over deze zoektocht naar het bijna onbereikbare en haar boek *De Stem van de Stilte* is in wezen een verhandeling over het spirituele pad. Een andere belangrijke tekst begint:

Er is een weg, steil en doornig, vol gevaren van allerlei aard, maar toch een weg, een die leidt naar het hart van het Universum.

‘Gevaren van allerlei aard’ kunnen zeker intimiderend zijn. Dit is geen vrijblijvende oefening en de beloningen komen niet zomaar. De zoeker moet bereid zijn alle gehechtheden op te geven om zijn of haar doel te bereiken. Maar zoals HPB ons vertelt, voor degenen die zich inzetten voor de reis – en uiteindelijk voor de ‘beloning’ – is er een pad omhoog. Als we er niet klaar voor zijn, zullen we falen. Maar zelfs bij falen worden lessen geleerd. Falen is niet permanent. Elk avontuur bereidt ons voor op het volgende.

Annie Besant gebruikt in haar boek *The Outer Court* de metafoor van een tempel met een buitenhof bovenop een berg. Ze schrijft:

Als we de tempel nader bekijken, als we proberen te zien hoe die tempel is gebouwd, zien we in het midden ervan het heilige der heiligen. Rondom het midden bevinden zich vier voorhoven, die het heilige der heiligen als concentrische cirkels omringen, deze bevinden zich allemaal binnen de tempel... Dus allen die het midden willen bereiken, moeten één voor één door deze vier poorten gaan. En buiten de tempel is nog een andere omheining – de buitenhof – en in die voorhof bevinden zich veel meer personen dan binnen de tempel te zien zijn. Kijkend naar de tempel, de voorhoven en het bergpad dat eronder slingert, zien we het beeld van de menselijke evolutie, en het pad waarlangs het ras loopt en de tempel die zijn doel is.

Dit beeld geeft ons metaforisch het weidse panorama waar de meesten van ons blind voor zijn, terwijl we, geïncarneerd in één leven, worstelen om onze eigen richting en doelen te vinden. Maar door de tempel als baken te gebruiken, kunnen

we onze voortgang om onze weg naar de berghelling te vinden sturen met een veel gerichtere en intensievere inspanning. Zelfs de tussenliggende doelen zijn ons misschien grotendeels onbekend, maar als we dit leidende ideaal volgen, zal onze reis beloond worden.

Ieder van ons kan zich afvragen waar we ons aan committeren. Wat zal ons Gulden Vlies zijn – datgene waaraan we bereid zijn ons op te offeren, onze inspanningen, onze passie en zelfs ons leven te wijden? Zijn we bereid ons in het onbekende te storten en onze demonen en onzuiverheden te verslaan? Het lijkt misschien een reis zonder einde, en kan zelfs vele levens duren. Maar we zijn niet alleen, en er is hulp voor wie die zoekt. Zijn we er klaar voor?

Vertaling Marianne Plokker

